

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2023/2024

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Petra Jirásková
Identifikační číslo studenta: 47164930

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Filologie
Studijní obor: Český jazyk
ID studia: 662910

Název práce: Přínos využití audioorální metody ve výuce češtiny pro dospělé cizince na úrovni A0-A1
Pracoviště práce: Ústav českého jazyka a teorie komunikace (21-UCJTK)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: doc. PhDr. Milan Hrdlička, CSc.
Oponent(i): Mgr. Darina Hradilová, Ph.D.
doc. PaedDr. Jaromíra Šindelářová, CSc.

Datum obhajoby: 16.09.2024 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh zkoušky: 15:30 Předseda komise prof. Petr Mareš zahájil obhajobu, představil sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studentku.
15:33 Školitel doc. Milan Hrdlička seznámil přítomné stručně se studentčinou odbornou činností a dále se svým hodnocením studentčina studia a její disertační práce, které uvedla ve svém písemném vyjádření. Studentka publikovala ve významných časopisech a souběžně pracovala v UJOP jako pedagožka a hlavní metodička. V disertaci se zaměřila na genezi audioorální metody při výuce češtiny pro cizince a ve výzkumu ověřovala efektivitu audioorální metody v prostředí reálně probíhajících kurzů na slovanských a neslovanských mluvčích. Práce má pozitivní dopady na praxi ve výuce češtiny jako cizího jazyka. Školitel doporučil disertaci ke schválení, a zvláště ocenil to, že studentka jako jedna z mála dokončuje studium ve standardní době.
15:39 Studentka s využitím prezentace seznámila přítomné s tezemi své disertační práce. Představil téma práce, tj. přínos využití audioorální metody ve výuce češtiny pro dospělé cizince na úrovni A0-A1; dále teoretický přístup, se kterým k tématu přistupovala a který spočíval v popisu geneze audioorální metody a v kvalitativním a kvantitativním výzkumu. Za jádro práce označil obnovení a rehabilitaci audioorální metody při výuce češtiny jako cizího jazyka. Benefity a přínos AO metody dnes maximalizují nové technologie, které umožňují mnohem širší a jednodušší využití metody ve výuce. Kvantitativní výzkum měřil míru zapamatování lexikálního materiálu během výukových dnů. Kvalitativní výzkum proběhl formou dotazníku pro studenty v jejich prvním jazyce, a formou otevřených rozhovorů s lektory. Kvantitativní výzkum otestoval celkem 266

lexikálních jednotek, počítá se statistickou chybou. Nejzajímavější je fakt, že slovanští studenti považovali výuku za příliš jednoduchou, jejich výsledky byly slabší než u neslovanských studentů. Ve finále neslovanští studenti prokázali větší zlepšení v zapamatování nových lexikálních jednotek než slovanští. Kvalitativní výzkum potvrdil hypotézu, že AO metoda více podporuje motivaci k učení a zapamatování a neočekávaně také to, že metoda přispěla k silnějšímu týmovému duchu třídy. Kvalitativní výzkum potvrdil pozitivní přínosy pro studenty. Přinesl také otázky, které vznesli účastníci výzkumu – strach z toho, že nebudou vědět, jak se nová slova píšou. Používané jednoduché ikony se také ve větším množství stávají zaměnitelnými.

15:54 Oponentka D. Hradilová seznámila přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě a klasifikuje hodnocením dva. Ocenila celkový přístup k metodice práce a detailní popis geneze AO metody. Autorka prokázala široký rozhled v tematice a využití práce v praxi. Ocenila značnou míru originality a invence. Konstatovala důležitý přínos práce pro obor. Položila studentce tyto otázky: 1) Proč v experimentu není referenční skupina studentů studujících „tradiční“ metodou? Jaký by byl objem osvojení znalostí? 2) Kolik slov se můžou studenti naučit a je možné objem navýšit? 3) Jaká podpora by byla pro lektory potřebná?

15:59 Byl přečten posudek nepřítomné oponentky J. Šindelářové. Oponentka doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě, klasifikuje práci jako prospěla. Oponentka zdůraznila, že jde o podrobnou práci a její závěry je možné použít v praxi. Doktoranda fundovaně zpracovává východiska a cíl práce se podařil splnit. Důkladné studium tematiky a oboru je zjevné a prokázané, autorka prokazuje velmi dobrou znalost literatury domácí i zahraniční. Kladně hodnotila dopad na kurzy češtiny pro cizince a moderní audiovizuální kurzy. Práce využívá zkušenosti lektorů v praxi, AO metoda z výzkumu vychází jako přínosná při výuce. Zjištění při výzkumu jsou zajímavá a přínosná pro praxi. Poznatky poukazují na potřebu individualizované výuky podle potřeb studentů a důraz na kvalitní metodickou podporu lektorů. Práce je přehledná a dobře zformátovaná. Práce se zdroji je bez připomínek. AO úvod při studiu češtiny má smysl pro studenty vs velmi nízkou znalostí jazyka, to práce prokázala nepochybně. Studentce byly položeny tyto otázky: 1) Rozdíl mezi výukou češtiny jako druhého nebo cizího jazyka, 2) Jak by měla vypadat metodická podpora lektorů pro AO metodiku výuky.

16:12 Studentka reagovala na posudek oponentky D. Hradilové a její otázky.

1) Referenční skupina nebylo možné získat, byla by potřeba k tomu vytvořit speciální učebnici.

2) Maximum je 10 slov za výukovou jednotku, sami studenti tuto možnost odmítají. Navýšení je možné tím, že čeština studenty obklopuje, jsou jazyku vystaveni a mohou se učit spontánně. Drilem by také bylo možné objem nově osvojených slov navýšit, stejně jako prací s autentickými texty. Technologie mohou hrát také velmi silnou roli při navýšení objemu osvojení jazyka. Silná motivace k aktivnímu používání nových slov v praxi je klíčová a velmi pomáhá.

3) Každý lektor by měl znát autorský záměr učebnice, kterou používá, aby bylo jasné, jak ji používat. Podpora pro vyučující zahrnuje proškolení o benefitech a úskalích AO metody, lektori mají online tabule, mohou pracovat interaktivně s obrázky, ke všemu je popis, co a jak mají lektori dělat. Používají se signální barevné prvky, materiály jsou k vytištění, slovníček po každý den je k dispozici, stejně jako ikony pro slovní zásobu.

16:20 Studentka reagovala na posudek oponentky J. Šindelářové a její otázky.

1) Není úplně jednotný pohled na terminologii čeština jako cizí jazyk a čeština jako druhý jazyk. Češtinu jako druhý jazyk se učím pro

přežití a běžný života v zemi, ve které jsem. Slovní zásoba se zaměřuje na použití mimo třídu. Čeština jako cizí jazyk je úplně nová věc pro studenty, čeština jako druhý jazyk je po studenty, kteří už tady nějakou dobu žijí a teprve teď se začínají učit jazyky systematicky. Pro naše studenty není akademické rozlišení podstatné, základní slovní zásobu potřebují hned aktivně použít tam, kde potřebují. AO metoda dokáže slovní zásobu přizpůsobit podle potřeb studentů.

2) Každý lektor by měl znát autorský záměr učebnice, kterou používá, aby bylo jasné, jak ji používat. Podpora pro vyučující zahrnuje proškolení o benefitech a úskalích AO metody, lektori mají online tabule, mohou pracovat interaktivně s obrázky, ke všemu je popis, co a jak mají lektori dělat. Používají se signální barevné prvky, materiály jsou k vytištění, slovníček po každý den je k dispozici, stejně jako ikony pro slovní zásobu.

16:24 Předseda komise zahájil diskusi.

V diskusi vystoupili:

S. Škodová: Pojem „cizí jazyk“ už se v zahraničních materiálech omezuje, nahrazuje se spíš termínem „cílový“ jazyk, aby nedocházelo k necitlivému implicitnímu hodnocení.

K. Šormová: Dají se pojmenovat kompetence lektora, který by mohl vést AO kurz?

Odpověď studentky: Umění výuky bez zprostředkujícího jazyka znamená být herec a umět se prodat, lektor musí vnést dynamiku do výuky a „utáhnout“ lekci. Jednoduché instrukce, mimika, pantomima. Metodologicky také znalost variant drilu a jejich zapojení do výuky. Nebát se experimentovat a pracovat s velmi jednoduchými metodami. Osobnost lektora je klíčová pro schopnost předávat znalosti dál.

S. Škodová: Byla měřena úspěšnost výslovnosti?

Odpověď: Neměřila jsem ji, ale zažila. Než vidí studenti napsané texty, je dobré učit výslovnost. Velmi viditelné je to na dichotomii i a y. Když studenti nevidí psaný text s výslovností nemají problém, psaný text ji komplikuje.

16:32 Předseda komise ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Klasifikace obhajoby:	prospěl/a (P)	
Předseda komise:	Mareš Petr, prof. PhDr., CSc.
Členové komise:	David Jaroslav, prof. Mgr., Ph.D.
	Škodová Svatava, Mgr., Ph.D.
	Šormová Kateřina, Mgr., Ph.D.

Byl/a jsem seznámen/a s protokolem:.....